

NOORTE JUHTIDE ARENGUPROGRAMM: EUROOPA JA EESTI VERSIOON

Einike Pilli, KUSi rektor

Noortesse juhtidesse strateegiline panustamine ei ole üksnes piibellik praktika ja koguduslik taktika. Seda tehakse mitmetes valdkondades, muuhulgas poliitilistes erakondades, kuninglikes öukondades ja tulevikule mõtlevates ettevõtetes. Euroopa Baptistiföderatsiooni 2013. a koosolekul tõusis noorte juhtide koondamise ja koolitamise teema päevakorda mitmeid kordi, muutudes konkreetseks 2015. aastaks. Loodi noorte juhtide programmi juhtgrupp (*steering committee*), millesse kuulus ka artikli autor. Eesti oli selles komitees hästi esindatud – lisaks Einikesele oli seal ka Helle Liht. Liikmeid oli veel Bulgaaariast, Šveitsist, Iisraelist, Inglismaalt, Norrast ja Armeenias. Selle meeskonnaga hakati üheskoos programmi ette valmistama. Programmi nimeks sai Transform.

Programmis osales koos sakslase, taanlase, liibanonlase, Saksamaal elava brasiillase, bulgaarlase, austerlase, armeenlase, inglase ja türklasega ka üks eestlane, Sven-Joonatan Siibak.

Peale seda, kui Transformi viiest kohtumisest esimene oli 2017. a Viinis toimunud, oli artikli autoril Einikesel ja Sven-Joonatanil plaan kindel: sarnane, aga mitte samasugune koolitus tuleb korraldada ka Eestis, EKB Liidu noortele juhtidele. Selle programmi nimeks sai Futuurum.

Käesolev artikkel **analüüsibki neid kahte sarnast, kuid samas erinevat noorte juhtide arenguprogrammi** – eurooplaste Transformi ja eestlate Futuurumit. Mõlemad pakuvad õppetundi, mõlematel on olnud juba mõju korraldava organisatsiooni olevikule, mõlemates küsitakse: kas ja kuidas edasi? Lisaks analüüsile on

käesoleva artikli kirjutaja eesmärk kaardistada tehtut nii sisuliselt, metoodiliselt kui osalejate-korraldajate poolest. Ehk aitab see näha selgemini teed edasi? Alustame Euroopa Baptistiföderatsiooni Transform-programmi tutvustuse ja analüüsiga ning siis liigume Eesti Futuurumi juurde.

Mis on Transform?

16.–19. märtsil 2017 oli esimene Transformi kohtumine Viinis, Austrias. Sellele oli eelnenud enam kui aasta-pikkune ettevalmistus juhtgrupi poolt: idee loomine ja konkretiseerimine, rahade kogumine, kandidaatide otsimine ja intervjuerimine, õppeprogrammi kokkupanemine.

Koolituse sisu ja kohtumiskohad olid järgnevad:

1. „Juht kui Kristuse jänger“, märtsis 2017 Viinis, Austrias.
2. „Juht ja meeskond organisatsioonis“, septembris 2017 Jerevanis, Armeenias.
3. „Juht kultuuris ja kontekstis“, märtsis 2018 Beirutis, Liibanonis.
4. „Juht konfliktis rahutegijana“, sügisel 2018 Lvivis, Ukrainas.
5. „Juht transformatsiooniprotsessis“, septembris 2019 Glasgows, Šotimaal.

Koolitajaid oli Šotimaalt, Eestist, Šveitsist, Inglismaalt, Liibanonist, Norrast, Bulgaaariast, Rumeeniast, Hollandist ja Horvaatiast.

Koolituse õpiväljundid olid järgmised. Kursuse lõpetanu:

- analüüsib juhtimispraktikat, et võimestada oma elu ja võrrelda seda kristliku juhtimise piibellike mudelite ja tunnustatud teooriatega;
- kirjeldab juhtimise suurimaid väljakutseid oma elu ja rahvusvahelises baptistlikus kontekstis, rakendab õpitut emotsionaalse intelligentsuse ja kultuurilise relevantsusega;
- praktiseerib ja analüüsib mõningaid kõige tõhusamaid suhtlemisoskusi, muuhulgas inimeste motiveerimisel, eduka meeskonna ehitamisel ja konfliktide lahendamisel;
- analüüsib oma tugevusi ja väljakutseid jüngri ning juhina suhetevõrgustikus, planeerib strateegiliselt koos mentoriga oma isiklikku arengut.

Kursus oli oma olemuselt täienduskoolitus, mille eest oli võimalik saada 6 EAPd. See tähendas õppijale 5x20 tundi kontaktõpet ja 56 tundi iseseisvat tööd. Viimane sisaldas lugemisharjutusi, presentatsioone, suuremat misjoniprojekti ja eneseanalüüsi. Igal osalejal oli sel perioodil isiklik mentor, kellega kohtuti regulaarselt kogu perioodi vältel. Koolituse korraldajaks ja tunnistuste väljaandjaks oli lisaks Euroopa Baptistiföderatsioonile Kõrgem Usuteaduslik Seminar.

Transformi kogemuse analüüs

Kõigepealt tuleb öelda, et programm õnnestus ja oli suurepärase mõjuga nii noortele juhtidele kui neid läkitanud liitudele. Pole kahtlust, et noorte võimekate inimeste vahel ehitatud sõbrused suurendavad tulevikus koosmeelt kogu Euroopa baptistlikus kontekstis. Väga eriline oli näha Türgi ja Armeenia osalejate sõbrunemist, erinevate teoloogiliste seisukohtade jagamist ja kuulamist. Lõpuprojektid olid kõik sisukad, kus fookuses oli evangeeliumi kuulutamine oma kodumaa kontekstis.

Mõned õppimiskogemused tahaksin juhtgrupi liikmena siiski ära nimetada. Tagasi vaadates oli rahvusvahelise juhtmeeskonna töö algus üsna konarlik – istuti koos ühes ruumis Amsterdamis ja kaaluti, mida üldse teha. Esimeste koosolekupäevade jooksul selgus, kes kuidas mõtleb ja tegutseb. Teiste seast eristus šveitslane (ja praegune Euroopa Baptistiföderatsiooni president) Stefan Gisiger, kes võttis markeri ja hakkas mõtteid kirja panema. Temast sai kogu arenguprogrammi ajaks see inimene, kes asju vormistas, tunniplaane koostas, järge pidas ning koordineeris koolituste toimumist. Samas ei olnud ta programmi ametlik juht ega koordinaator. Kuni lõpuni välja oli juhtmeeskonnas veidi otsimist, kes siis mille eest täpselt vastutab.

Õppisin, et erinevaid juhte koondavas rahvusvahelises meeskonnas tuleb arvestada kultuuriliste erinevustega, nagu näiteks ametialase hierarhilisuse mõjuga tegutsemisele ja suhtlemisele.

Samuti tuleb rolle ja nendega seotud ülesandeid palju konkreetsemalt läbi rääkida, kasvõi peale esimesi kohtumisi. Ning viimaks tasub mõelda, kui suur meeskond on tegelikult töövõimeline. Transformi 12-liikmelisest meeskonnast jäi tegevtoöst vähemalt pool koosseisu kõrvale. Samas oli esmane grupp hea koht, kust erinevate andidega inimesi välja filtreerida.

Transformi õpilased ja õpetajad esimesel, Viini kohtumisel.

Korralduslikult poolt arutasime teemasid, kas teha noorte juhtide kohtumist Euroopa Baptistiföderatsiooni aastakoosoleku ajal või leida eraldi aegu; kuidas panna kokku rahvusvahelises kontekstis mentoreid ja menteesid; kuidas leida piisavalt tugevaid ja meetoodiliselt kogenud õppejõude selle väga võimeka grupi jaoks; ning kuidas leida sellesse hästi kõrge osalejahinnaga gruppi just need kõige õigemad noored juhid.

2020. aastal andis tagasiside programmile ka juhtgrupp ise. Selles nimetati lisaks eelnevatele õppimiskogemustele veel vajadust terve programmi korraga ette ära planeerida, mitte tükkahaaval välja mõelda. Tulevikule mõeldes tundus oluline lisaks erinevatele õppejõududele kasutada läbivalt ühte protsessi moderaatorit, kes aitab ka õppejõududel grupi jaoks kõige sobilikumat meetodikat valida. Samuti peeti tähtsaks veebipõhise toetusplatvormi kasutamist.

Nüüd pöördume Eesti programmi poole. Selle loomise käigus toimus Transformis kogetu analüüs: mida tahame teha samamoodi, mida teistmoodi?

Eesti Transform ehk Futuurum

Eesti noorte juhtide arenguprogrammi hakkasid koos ette valmistama Kõrgem Usuteaduslik Seminar ja Liidu Noorsootöökeskus. Meeskonnas osalesid Einike ja Sven-Joonatan, lisaks mõlemas Liidu allasutuses töötav Kadi Tingas ning Seminaris piiblikooli eestvedav Helina Voogne. Ettehaaravalt võib öelda, et teise Futuurumi grupi korraldusmeeskonnas oli ka üks esimeses grupis osalenud noor juht, Kätlin Tammiste (praeguseks Kivisild). Nii pikka ettevalmistusaega kui Transformil, Eesti juhtgrupp ei võtnud. Aga eks ühes riigis ongi kergem asju ajada.

Euroopa programmist võeti üle see, et tegeldi juhtimisteemaga ja püüti luua võrgustikku erinevate koguduste ning koguduslike kultuuride vahel. Programmi lisati teadlikult rohkem piibliõpet (iga kord oli piibliuurimine mingi teksti põhjal) ja püüti kaasata osalejaid erinevatesse rollidesse. Nii näiteks oli neil võimalus eest vedada ülistusaega, intervjuuerida külalisi ja esitleda omavahelistes aruteludes tekkinud mõtteid. Eriliselt suur vabadus sai osalejatele osaks viimasel, viiendal sessil. Siis pidid nad mõtlema ennast rollimänguliselt EKB Liidu juhtkonna rolli ja planeerima, kuidas koguduste liitu edasi viia.

Koolituse õpiväljundid sätestasid, et koolituse lõpuks osalejad:

- analüüsivad piibellikku arusaama juhtimisest ja järgimisest oma elu näitel;
- kasutavad ja mõistavad Piiblit juhtimise ja jüngerluse teemadel argumenteerimiseks;
- oskavad luua arengut toetavat ja meeskondlikkust rõhutavat organisatsioonikultuuri;
- tunnevad Jumala riigi olemust ning oskavad selle vanu ja uusi väljendusviise tulevikku planeerida.

Transformi eeskujul kohtusime viiel korral pikemate vaheaegade järel. Eestis olid küll vaheajad lühemad (koolituse kestus jäi 1–1,5 aasta vahele) ja 3–4-päevase kohtumise asemel tuldi kokku 2-päevasteks nädalavahetusteks, aga osaduslikkus tekkis samamoodi. Esimese grupi viimasel sessioonil käisime Soomes Kiponniemis ja teise grupiga plaanisime minna Viini, Austriasse. Kahjuks teise grupi reis Covid-pandeemia tõttu ei õnnestunud.

Futuurum erines Transformist ka selle poolest, et kasutasime veebituge Moodle'i õppekeskkonna näol, kuhu panna üles õppematerjale ja kodutöid. Lisaks kasutasime Facebooki gruppi (mis sai kõige kõrgema tagasiside), Google Drive'i ja meililisti.

Futuurumi esimese grupi õpilased Nuutsakul.

Koolituse sisuteemad olid:

- Juht või järgija?
- Juht kui kultuuriminister
- M3: meeskond, mentorlus ja motivatsioon
- Kelle kuningriiki me ehitame?
- Juhtimine tundmatusse

Sisulist võrdlust tehes oli mõlemas programmis nii enesejuhtimist ja jüngerlust kui meeskonna teemat. Kultuuriteemat puudutasime eelkõige organisatsioonikultuuri võtmes, mitte niivõrd kultuuridevahelise erinevusena. Rahutegemisest me liiga palju ei rääkinud, kuigi puudutasime konfliktilahendust.

Osalema kutsusime mehi ja naisi, koguduslikult aktiivseid, kuid mitte ainult teoloogiahuvilisi. Vanusepiiri seadsime esimesele grupile 16–24, teises grupis tõstsime alampiiri 17-ni. Esimeses grupis, mis alustas jaanuaris ja lõpetas oktoobris 2019, oli 17 liiget. Teise grupi, mis algas juunis 2020 ja lõppes mais 2021, kutsusime ka kaks esindajat Liidu venekeelsetest kogudustest ning kaks noort meest väljastpoolt meie Liitu – üks EKNKst ja teine Vabakoguduste Liidust. Kokku oli teises grupis 23 inimest. Üldse peab nentima, et noormeeste saamine programmi oli oluliselt keerukam kui noorte naiste osalema tulemine. Samuti langes mõlemast grupist üks noor mees kohe alguses välja. Eks see peegeldab hästi ka seda, mis Eesti haridusmaastikul laiemalt toimub. Aga kirikus on meeste protsent veel oluliselt väiksem kui ühiskonnas. Ja esimesest grupist kaotasime poole pealt ka mõned nooremad tüdrukud.

Koolitajatena kasutasime peamiselt oma tunnustatud kõnelejaid. Teiste seas olid lisaks korraldajatele Meego Rimmel, Helle Liht, Gunnar Kotiesen, Toivo Pilli, Erki Tamm, Meelis Kibuspuu, Kaarel Väljamäe, Simona Andreas, Anti Tammo, Urmo Reitav, Peep Saar, Raul Altmäe, Eliisabet Rehepapp, Juko-Mart Kõlar, Evelin Põldsaar, Maria Kams, Vahur Kobin, Peeter Tamm, Jonatan Lige, Elina Kivinukk, Jael Puusaag, Enely Lehtme jt. Esimesel grupil käis külas ka Transformi grupi liige, sakslane ja ametilt arhitekt Martin Becker.

Kodutööde hulka, mida sessioonide vahepeal tehti, kuulusid enda prioriteetide analüüs koos aja- ja rahaauditiga 3 nädala jooksul; praktiline tegevus, mis tegelikult mõjutab grupikultuuri; Piibli Jumala riigi tekstide analüüs koos Jumala riigi märkide otsimisega ja viimaks mentorlik motiveerimisharjutus.

Futuurumi kogemuse analüüs

Futuurumi esimeselt grupilt küsisime tagasisidet läbitud kursuse kohta.

Osalejad väljendasid, et arenguprogrammi tulemusena:

- neil suurenes motivatsioon koguduses rohkem kaasa teenida;
- nad said uusi suhteid, kohtusid teiste andekate noortega, kellega tulevikus koos Eestis Jumala riigi tööd eest vedada;
- nad õppisid paremini kuulama ning analüüsima inimesi;
- nad õppisid, kuidas puhata ja hingata;
- Jumal lisas Futuurumi näol nende „ellu väga palju rõõmu, põnevust ja uusi kasulikke teadmisi“;
- koolitus tõi juhiks olemise teema ja kutsumuse tajumise paremini esile;
- neile meeldisid nii programm, asukohad kui kõnelejad;
- neile meeldis Futuurumi programmi üldine ajaline jaotus ehk see, et koolitus oli pikema perioodi peale ära jaotatud ja samas iga kokkusaamine oli piisavalt pikk, et korraks igapäevarutiinist ja -mõtetest eemale saada.

Ootustena väljendati, et tulevikus saaksid osalejad rohkem ise teha ja õppida ennast paremini tundma.

Korraldajate-poolselt neile kahele arenguprogrammile tagasi vaadates tunneme rõõmu nendest noortest, kelle koostöö ja pühendumine Jumala riigis on oluliselt kasvanud. Mõned neist on asunud Seminarirakenduskõrghariduse õppekava läbima. Teised on võtnud

vastutust erinevates Liidu ja koguduste rollides. Huvitav on teada ka seda, et Eesti eeskujul alustati noorte juhtide arenguprogrammiga Saksamaal.

Ehk kõige julgustavam on see, kuidas teise grupi kahe venekeelse noore osalemisest sündis 2022. a aprilliks Ühisosa konverents ja tugevnes oluliselt eesti-vene koguduste koostöö.

Mõnda asja teeksime muidugi järgmistel kordadel paremini: planeeriksime veel põhjalikumalt tervet koolitust ja koolitajaid ette, laseksime osalejatel veel enam ise protsessi käigus vastutust võtta ja käiksime rohkem kristlaste juhitud ettevõtteid vaatamas ning nende kogemustest kohapeal õppimas.

Kokkuvõte. Kuidas edasi?

Nii Transformi kui Futuurumi osas on peetud plaani avada järgmine grupp. Eelmised kogemused andsid ühe selge tõdemuse: selliseid programme on kindlasti vaja – rahvusvaheliselt ja kogudustevaheliselt. Ajaline distants peetud kursustega on väike, aga juba praegu on näha nendes programmides osalenud noorte edenemist ja suuremat pühendumist koolitusi korraldanud organisatsioonide töös. Nendes programmides loodud suhevõrgustikud ulatuvad ilmselt veel pikka aega tulevikku. See tähendab esimese järelalusena, et jah, tingimata tasub nende arenguprogrammidega jätkata!

Futuurumi grupi aeg. Foto: Kadi Tingas.

Teine järeldus on, et koolitusi korraldavatesse meeskondadesse tasub kutsuda ka noori. Futuurumi teise grupi kogemus, kus korraldajate hulgas oli esimese grupi liige, oli väga sisukas. Juhtgrupp ei peaks olema väga suur ja rollid peaksid kindlasti olema selgelt defineeritud.

Kindlasti tasub õppeprogrammi pikemalt ette planeerida ja algusest peale rääkida lisaks sisule ka meetodikast. Noored juhivad ei vaja esmalt mitte loenguid, vaid interaktsiooni, isetegemise ja -kogemise võimalust. See arendab neid enam kui miski muu. Ja muidugi inspireerivad inimesi, kellelt õppida.

Vaieldamatult tasub jätkata mentorlusega, mis oli nii Transformi kui Futuurumi tuumaks ja üks nende õnnestumise tagajaid. Samuti oli Futuurumi kogemuseks, et piibliõppele tasub teha eraldi ruumi. Pikemas perspektiivis on just Piibli tõlgendamise teemad need, mille pealt võib tekkida eriarvamusi või mille abil võib leida ühiseid arusaamu.

Viimaks võib seda kahe arenguprogrammi mudelit kasutada alati ka vähendatud vormis ja kohaliku koguduse tasandil. Kõiki neid õppetunde saab kasutada seal, kus noortele midagi planeeritakse.

Futuurumi teise grupi esimene kohtumine Kõrvekülas.